



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Theologia Universa**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Cap. V. De Peccato habituali, Originali, Immunitate Deiparæ ab illo, &
Parvulorum à pœna ignis æterna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38477

est infinita, licet sit æterna. *Pena damni* est quidem privatio boni infiniti, sed solum finitè possidendi, adeoque finita censeri debet.

Dici nequit *Deus peccati author* aut *prædestiniter*. Est de fide ex scriptura, quæ in Deo circa peccata solum agnoscat decreta permissiva, aut consequentia de aliquo bono ex eis eliciendo: unde rectè dixit Damascenus *lib. 4. De Fide cap. 20.* moris esse divinæ Scripturæ permissionem Dei actionem ejus vocare, & quædam, quæ secundum eventum debent intelligi, causæ altere aliquando exponere, rigorem nostrum Philosophicum non spectando.

Deus non *prædestinat* nec *physicè prædeterminat* actum etiam *materialem* peccati ponendum eo modo, in quo circumstantiis, quibus non potest non esse peccatum, ut voluntarii prædeterminationis fautores. Quia illum actum etiam directè prohibet. Repugnat etiam divinæ bonitati & justitiæ velle motione efficaciter impellere ut fiat, quod prohibet fieri: ergo &c.

De hoc *susius tractatur supra* Tomo 1. *Controvers. 2. pag. 114. &c.*

Delectatio morosa seu deliberata de objecto illicito, est illicita, & quidem graviter (etiam secluso consensu in opus) si objectum sit graviter illicitum. Ratio est quod voluntariè affici ad malum, etiam solo affectu simplicis complacentiæ, sit inordinatum & consequenter grave peccatum, si objectum istius affectus gravem malitiam intrinsecè vel extrinsecè adjunctam habeat.

Ubi *delectatio sit mortalis*, requiritur cum gravitate materiæ etiam advertentia perfecta: Imperfecta enim, qualis est in semisopitis aut semiebriis, solum sufficit ad veniale. Item, requiritur consensus saltem interpretativus, situs in positione causæ sine sufficienti ratione, vel in negatione resistantiæ positivæ, saltem per actum internum, absque iusta causa.

De his *agitur infra ex professo* Tomo 2. part. 3. Cap. 6. de *sexto Præcepto Decalogi.*

Ignorantia invincibilis non datur primorum principum juris naturæ, quale est, quod tibi non vis fieri alteri ne fereris: neque *conclusionum* ex illis evidentissime deductarum, cujusmodi sunt, juxta *Vasquez*, contenta in Decalogo: quod de jure prohibente simplicem fornicationem negant *Tannerus* & *plures alii.*

Datur tamen, etiam in fidelibus, ignorantia invincibilis de variis *obscurioribus juris naturæ præceptis.* Ita *Albertus, S. Thomas, & Scholastici communissimè.* Quia sunt multa juri naturæ contraria, quorum inordinatio naturalis agrè probatur, etiam à viris doctis, & consequenter facile ignoratur, ut à *Cassiano, Marulo, & aliis*, ignorata fuit inordinatio mendacii officiosi, & ab aliis malitia fornicationis simplicis, quando adhibita diligenti cautione de honesta educatione prolis satis prospicitur. Et hæc multo facilius ignorantur ab infidelibus, qui nihil audierunt de Deo, nec de virtutibus & vitiis instructi fuerunt.

Jus naturæ violantes ex *ignorantia invincibilis*, non peccant formaliter: alioqui omnes qui post adhibitam moralem diligentiam errant circa jus naturæ, errarent vincibiliter, & contra illud peccarent formaliter: unde communiter peccarent Doctores, Consilarii & quorumvis ferè bonorum possessores. Quia illi exponerent se periculo per ignorantiam culpabilem violandi jus naturæ, si forte in re bona illa sint juris alieni.

De hac *ignorantia susius infra* Tomo 2. *Tract. 1. Princip. 1. &c.*

Obijciunt aliqui loca quædam ex *S. August. Hieron. & D. Thoma*, quæ videntur indicare ignorantiam invincibilem non excusare ab omni peccato.

Sed *Resp.* intelligenda esse loca illa de ignorantia *vincibili* quæ non excusat, vel de ea quæ culpabilis est in sua causa, vel quod non excuset à peccato materiali, aliquando etiam loquuntur de sola præsumptione *fori externi*, non verò quod illa ignorantia ad peccatum imputetur à Deo, qui omnia habet perspecta: quæ omnia maximè comprobantur ex eo, quod loca illa indifferenter loquantur de ignorantia etiam facti, & legis positivæ, quam tamen à peccato excusare omnes omnino admittunt.

Quæres porro, 1. An rectè dicatur in omni peccato ignorantiam intervenire, cum Scriptura sæpe peccata ignorantias appellet?

Resp. non intervenire ignorantiam propriè sumptam, sed tantum improprie pro *inconsideratione*, quod scilicet totalis peccati malitia non penetratur, & omnia damna peccatum comitantia, & consequentia.

Quæres 2. Quomodo peccatum in Spiritum Sanctum dicatur non remitti in hoc aut futuro seculo, ut *Matthæi cap. 12.*

Resp. Id tantum dici ex eo quod illud *difficillimè* remittatur, & quod ex illius peccati natura & enormitate non habeat excusationem infirmitatis humanæ, cum committatur, ex sola malitia: quamvis sit *absolutè* remissibile per retractationem, & penitentiam consequentem.

CAPUT V.

De Peccato Habituali, Originali, & Immunitate
D. V. ab illo, & Parvulorum à pena ignis.

Peccatum habituale est quod actu transacto permanentè constituit peccatorem, de hoc *Joan. 8.* dicitur, *in peccato vestro moriemini.* Habituale non consistit in peccato præcisè ut præterito & non retractato, neque in reatu *pena* saltem formali, neque in *privatio- ne gratiæ*: Quia posset istis manentibus tolli peccatum habituale per hoc quod Deus remitteret jus quod habet ratione peccati ad aversionem à peccatore.

Consistit igitur peccatum habituale *præcisè* in peccato ut non condonato, atque ita moraliter perseverante, in ordine adtribuendum Deo jus ad istius aversionem: & sic juxta *S. August.* consistit in peccato præterito in oculis Dei adhuc remanente.

Macula peccati positivæ, est ipsum peccatum habituale, *privativa* est gratiæ privatio, quæ tamen ad illud non concurrat ut ejus pars, sed ut removens prohibens, ex hypothesi, quod illius condonatio non fiat sine gratiæ sanctificantis infusione.

Peccatum originale, quæ tale est, quod ipsa origine ex Adamo contrahitur, omnesque ejus posteros constituit verè peccatores. Est omnium Catholicorum, contra Pelagium, & juxta *S. August.* fundamentalis fidei veritas à Scripturis clarè tradita. Originale juxta *Script. PP. & Tridentinum* est verè peccatum, & propriè constituens hominem Deo odibilem, quamvis non ut est actuale Adami, quia sic non est à posterorum voluntate propria.

Omnes (exceptà *V. Deipara*) peccaverunt in Adamo, juxta

rsde
kintheo-
logiaD. IV
-5

juxta illud ad Romanos 5. *in quo omnes peccaverunt.* Quia omnes viâ ordinariâ ab ipso descendentes continebantur in eo, non solum ut in capite physico, sed etiam ut in capite morali, virtute decreti quo Deus in voluntate Adami constituit voluntates omnium ejus posterorum, in ordine ad actum à quo voluit dependere transfusionem justitiæ, aut injustitiæ originalis. Hoc decretum *factum* appellat S. Augustinus scilicet virtuale, ad quod requisitus non est consensus Adami, cum ad ejus effectum sufficiat voluntas Dei supremi omnium Domini: fuit tamen declaratum Adamo Gen. 2. *in quacumque die comederis &c. Transfunditur autem in posteros per hoc quod viâ ordinariâ, & gratiâ destituti ex Adamo descendant, ut patet ex Trid. Sess. 6. Can. 3. additur, viâ ordinariâ &c. propter Christum, & Deiparam.*

Originale non consistit in substantiali corruptione imaginis Dei, ut erravit Iliricus: Neque in concupiscentia, cum hæc remaneat in renatis in quibus ex Apostolo, & Trid. nihil remanet damnationis.

Non etiam consistit in *qualitate* quadam morbida, aut entitate morali, aliisque excogitatis à Gabriele & aliis. Nec in reatu pœnæ, qui est effectus peccati, non peccatum. Nec ut voluit Pighius, in peccato Adami ut extrinsecè ejus posteris imputato, sic ut non insit unicuique proprium, cujus contrarium expressè declarat *Trident.* supra.

Nec denique consistit in privatione gratiæ propter peccatum ab Adamo commissum. 1. Quia ista privatio est effectus peccati: 2. Quia posset tolli originale, remanente istâ privatione gratiæ. Ergo in eâ non consistit nequidem partialiter, sed in solo peccato ab omnibus commissio in Adamo ut moraliter perseverante per non condonationem illius à Deo factam. Ad illud tamen aliquo modo concurrens ista privatio, per modum conditionis sine quâ non perseveraret, quantum est ex vi præsentis providentiæ, in quâ Deus decrevit mortale sine infusione gratiæ non remittere.

Dices, S. Anselmus asserit peccatum originale esse ipsam justitiæ nuditatem quod videtur solam privationem indicare.

Resp. Solum velle privationem gratiæ, modo jam explicato, concurrere ad peccatum originale, eamque solam esse parvulis intrinsecam & quali physice inexisteret, cum per se nihil aliud physicum, sed tantum morale in parvulis constituat, cujus subjectum immediatum censetur ipsa voluntas.

Solius Adami peccatum transit ad posteros, & quidem illud dumtaxat, quo violavit præceptum de non edendo pomo, non autem transit peccatum Evæ: Quia solus Adamus constitutus est caput morale posterorum, & solum in ordine ad observationem istius præcepti primi de fructu vetito. Hinc etiam posterius solum contrahunt peccatum Adæ, secundum malitiam *inobedientiæ, & gula.* Quia sub hac solum ratione Adam illud commisit, ut erat posterorum caput morale constitutus.

Si Adamo fuissent filii *ante ejus peccatum suscepti*, non contraxissent peccatum Originale; quod certius est, si ante istud peccatum habuissent usum rationis. Quia tunc fuissent sui juris: Contraxissent tamen horum filii, *quia pro tunc* fuissent contenti in Adamo peccante ut in capite morali, per suam scilicet generationem ab illo jam mediâte profectam.

Beata Virgo MARIA fuit concepta sine macula Originali. Hæc sententia Pontificum judicio Pia est: juxta varios ex communissimo Ecclesiæ sensu quasi pro certa habetur. 1. Quia Ecclesiæ hanc solum permittit publice sustineri. 2. Juxta illam præcipit festum Conceptionis Immaculatae celebrari. Quod constat ex *Sixto IV.* & irrefragabiliter ex *Alexandro VII.* declarante festum hoc celebrari juxta piam Sententiam, id est, de Sanctificatione animæ B. V. primo instanti creationis & infusionis in corpus: & sub gravissimis pœnis vetante omnem in contrarium interpretationem, quâ negetur Pontifices favere præ sententiæ, vel ut illa quovis excogitabili modo in disputationem revocetur, ac prohibente omnes Libros in quibus præ sententiæ, & cultus secundum illam exhibitus in duobus revocatur.

Hinc maximè piæ sententiæ favent Scripturæ, Gen. 1. *ipsa conteret caput suum*, & expressius PP. Petrus Damianus, Laur. Justinianus, Ildophonus, &c. Item, licet minus expressè, S. Hier. Chrysostomus, & in variis locis Augustinus, qui de *Natura & Gratia* C. 36. ait, dum agitur de peccatis, B. V. Mariam esse excipiendam.

Alibi S. Augustinus solum vult, ejus carnem esse carnem peccati, scilicet parentum per concupiscentiam, & ipsius B. Virginis quoad debitum peccatum illud incurrendi, de quo S. Augustinum ipse Cajetanus intelligit.

Videtur probabilius B. Virginem in Adamo contraxisse *Debitum* peccati Originalis, etiam proximum, situm in eo quod ejus voluntas fuerit contenta in voluntate Adami peccantis, quamvis ipsa præservata fuerit. Hoc indicant universales Scripturæ, & Patrum locutiones: Nec est ratio ab iis excipiendi B. V. quæ hoc Supposito melius intelligitur indiguisse, & gratia fuisse Christi Redemptione præservativa. Scripturæ & PP. solum Christum ab Originali excipientes, loquuntur de dicto Debito, non de Macula actuali peccati originalis.

B. Virgo non fuit obnoxia *Mortis*, ut pœnæ peccati se contracti, sed ut defectui communi expugna naturali contrariorum secundum ordinem nature, & ex congrua cum morte Christi conformitate.

PARVULI sine Baptismo mortui patiuntur pœnam *Damni.* Est de fide ex Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit &c.* Non tamen patiuntur pœnam *Sensus*, sive ignis. Ita PP. & DD. communius, quibus variis locis consentire videtur S. Augustinus cum ait, in damnatione levissima futuros, non esse tanta pœna plectendos, ut eis non nasci expediret: quæ vera non essent cum pœna ignis æterni.

Obijcies 1. Scripturas oppositum declarantes, de locandis ad solam dexteram & sinistram &c.

Resp. *Scripturas* quæ contrarium in speciem sonant, loqui de solis judicandis ex operibus, adeoque de solis Adultis, non de Parvulis aliquid in oppositum provinciare.

Obijcies 2. S. Augustinum ut contrarium sentientem, ut aliqui volunt.

Resp. S. Augustinum, dum subinde videtur favere contrariæ sententiæ, solum velle, contra Pelagianos, non futuros parvulos in loco voluptatis medio inter Paradisum & infernum, sed futuros in inferiori quodam carcere, non tamen ignis supplicium passuros.

Dolor sensibilis parvulorum *in hac vita* non est propria pœna in ultionem peccati, sed pœnalitas resultans

ex subtractione donorum status innocentia, quæ sunt deperdita per peccatum originale.

Parvuli exiguum si quam patientur *tristitiam* ex privatione beatitudinis: Quia eam non magis apprehendent quam viatores in hac vitâ exiguum certè beatitudinis originalis amissæ notitiam habentes. Ita *Belharminus*, cum pluribus qui tristitiam inde nullam habituros asserunt.

Quæres, Quænam sint porro *Pœnalitates temporales* ex peccato Originali provenientes.

Resp. quod sint variæ, ac primò, mors corporalis, quia in pœnam istius peccati excidit homo privilegio immortalitatis à Deo destinato. Deinde, vitæ hujus labores, & dolores, ac animalium brutorum rebellio, quæ alias Adamo & posteris despoticè subiecta fuissent. Item, privatio quietis, pacis, & peculiaris doni quo immoderatas appetitus passionis facillè refrænassent. Denique, carentia Providentiæ divinæ singularis adversus Dæmonum insidias, quibus in hoc statu naturæ lapsæ homines multum sunt expositi.

CAPUT VI.

De Legibus, & earum Natura, Divisione, Effectibus, Principiis, Materia, Subiecto, & modo desinendi.

DE Legibus, earumque Principiis practici tractatur infra accuratè in hujus Operis Tom. II. Tract. I. post initium & in decursu: Ac de Præceptis, Tractatu 5. ab initio. Quæ possunt etiam speculativè desiderari, hic subiunguntur.

LEX definitur, rationis ordinatio ad bonum commune: Lex æterna est ordinatio Dei ab æterno in ejus mente: temporalis fertur in tempore ab habente potestatem. Naturalis est naturæ rationali insita: positiva ab extrinseco posita: affirmativa actum imperat: negativa actum ponendum prohibet.

Legis ratio obligatoria requiritur in legislatore voluntatem obligandi subditos, & actum intellectus illam practicè intimentem per verba imperativa. Utrumque actum pro lege accipiunt Scripturæ, dum leges modò voluntates divinas, modo illarum indicia appellant.

Promulgatio per exteriorè intimationem imperativam, est essentialis legi, ut est proximè obligativa. Quia sine illa promulgatione non innotescit legitime, notitia autem ad legis aut præcepti obligationem in conscientia requiritur.

Unde lex æterna ut sic, non est propriè lex, sed solum ut connotat promulgationem in tempore faciendam; sub hac tamen ratione transit in temporalem, naturalem, vel positivam ex supposita ejus debita notitia.

Ad rationem Legis insuper requiritur, ut sit honesta, justa, possibilis, secundùm naturam, secundum patriæ consuetudinem, bono communi conveniens, & manifesta, non perpetua; cum mutatis circumstantiis, possit revocari, atque ita desinere prout est obligatoria, quamvis possit retinere vim directivam, sed in hac ratio legis non consistit.

Lex naturalis, quæ absque signo externo est ipsi naturæ impressa, consistit in rationis dictaminibus de agendis, aut fugiendis tanquam naturæ rationali conformibus, aut difformibus. Quæ quidem dictamina sunt physicè ab intellectu creato, moraliter tamen ab Auctore naturæ: suntque ejus imperia formaliter dirigentia, obligantia, ac moraliter permanentia, à Deo inscripta cordibus nostris, juxta Apostolum.

R. P. Arsdæ. Tom. II.

Antecedenter ad hæc Dictamina non datur bonitas aut malitia formalis, sed solum *fundamentalis* per ordinè ad naturam rationalem, non ut legem, sed ut terminum convenientiæ, vel disconvenientiæ actus, quem lex imperat aut prohibet: sic Deus est sibi mensura honestatis suarum actionum, non lex, cum Deus sibi legem nullam habeat, sed sit ipse omnis rectæ legis principium, ac originalis rectitudo.

Dispensatio divina non cadit propriè in Legem naturæ, faciendo ut illa absque variatione in ejus materiâ non obliget. Quia non potest Deus facere ut quod est intrinsecè malum, nullâ factâ mutatione, desinat esse malum.

Impropriè tamen potest dispensare in quibusdam ejus præceptis, faciendo mutationem in eorum materiâ, sic ut desinat esse eorum objectum, v. g. dando alicui Dominium bonorum alienorum, potestatem in vitam innocentis, uri Israëlitis, Abrahamo, & aliis in quibusdam concessit.

Non potest tamen sic dispensare in omnibus legis naturæ præceptis: Cum nullâ ratione odium Dei possit reddi licitum similiter nec mendacium, quod talis est malitia & naturæ ut ex nullis circumstantiis possit honestari.

Principes Ecclesiastici possunt ferre Leges ligantes etiam in Conscientia. Est de fide ex Scrip. &c. Contra hæreticos, *Wicelsum, Lutherum, Calvinum* &c. damnatos in Conc. *Constant. & Trident. Sess. 7. Can. 8.* Scripturæ in oppositum ab hæreticis objectæ, solum improbant mandata hominum injusta. Eodem sensu queritur August. de multitudine præceptorum Ecclesiasticorum, *Epistola 119. cap. 19.*

Principes laici eandem habent potestatem legislativâ Est etiam de fide ex Patribus, & Scripturis, *Prov. 8. per me Reges regnant* &c. Apostolus quidem ad *Cor. 3.* docet Ecclesiam Christi esse liberâ, scil. à servitute peccati &c. non à lege humanâ, quæ ex Scrip. ad *Rom. cap. 13.* potest obligare etiam sub reatu mortalis peccati.

Ratio est quod lex illa à lege æternâ derivatam habeat obligandi potestatem, proportionatè ad suam materiâ: unde eam violans, mediatè violat legem naturalem: cujus Deus uti est auctor, ita & vindex.

Dices, illam potestatem non habent à Deo Hæretici, & Infideles, cum sint peculiariter Dei inimici.

Resp. posse Deum etiam per inimicos suos amicis justa præcipere, quod etiam ab eo fieri, patet ex *Matth. 23.* Super Cathedrâ Moysi sederunt Scribæ & Pharisei &c.

Promulgatio est legi essentialis & necessaria ut causet obligationem, scil. per publicam legis intimationem. Deficiente hujusmodi promulgatione lex non obligat, saltem sub ea ratione, sub qua non est sufficienter promulgata ut ad notitiam publicam pervenire possit.

Unde etiam deduces, legem non obligare ad illa, de quibus *probabiliter* controversatur inter DD. utrum sint præcepta, aut in lege contineantur. Quia respectu istorum non est sufficienter promulgata, nec manifesta: quod probe notandum pro solutione plurimorum dubiorum in variis materiis, & casibus particularibus de lege aut præceptorum obligatione.

Leges *Cæsareæ* debent promulgari in Provinciis, ut in iis obligent, jure ita disponente: non tamen Pontificiæ, nisi hoc in illis diserte requiratur. Constat hoc ex Natura Legis, & Bullâ Pii IV. id declarante. Probabilius est Pontificias statim obligare in loco ubi sunt promulgatæ, nisi declaretur contrarium.

D

Accipra-

rs de
Kin

theo-
logia

P. IV